

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

«   »   2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Аналітика суспільних процесів»

для студентів

спеціальності **032 Історія та археологія**

рівня вищої освіти **другого (магістерського)**

освітньої програми **032.00.01 «Історія»**

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Протокол № 16/39/23
Месіс
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   »   20 23 р.

Розробники: Надтока Геннадій Михайлович доктор історичних наук, професор,
професор кафедри всесвітньої історії

Викладачі: Надтока Геннадій Михайлович доктор історичних наук, професор,
професор кафедри всесвітньої історії

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії
Протокол №1 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Ігор СРІБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.01 Історія
28.08.2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Анна ГЕДЬО

Робочу програму перевірено
28.08.2023 р.

Заступник декана _____ Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	80	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: вивчення всесвітньої історії в процесі дослідження еволюції регіонів як багатовимірних просторів, що охоплюють територію континенту, кількох країн чи частину країни; поглиблене вивчення історії Євросоюзу як регіонального макроінтеграційного регіонального утворення, спрямованого на ресурсне, політико-економічне, соціально-культурне об'єднання зусиль усіх європейських країн шляхом їх поступального включення до цивілізаційного простору єдиної Європи.

Загальні компетентності:

ПК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність працювати автономно.

ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.

СК 2. Здатність здійснювати історичні та археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук та соціальних наук.

СК 4. Здатність виявити специфіку в підходах до вирішення проблеми в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 6. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними та євроатлантичними інституціями.

СК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.

3. Результати навчання за дисципліною

ПР 1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історії.

ПР 4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів

ПР 6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

ПР 10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.							
Експертна аналітика в міжнародних відносинах як професія. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності							
Тема 1. Вступ. Експертна аналітика в міжнародних відносинах як різновид професійної діяльності	14	2	2				10
Тема 2. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у галузі міжнародних відносин	12		2				10
Модульний контроль	2						
Разом	28	2	4				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.							
Теорії й концептуальні засади міжнародних відносин у контексті експертно-аналітичної роботи							
Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин	14	2	2				10
Тема 4. Школи інтерпретацій міжнародних відносин	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.							
Стратегії держав у міжнародних відносинах							
Тема 5. Національний інтерес у міжнародних відносинах.	14	2	2				10
Тема 6. Державні концепції зовнішньої політики та безпеки	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4				20

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.**Методи, структура та зміст експертно-аналітичної роботи**

Тема 7. Методи експертних оцінок у міжнародних відносинах	14	2	2				10
Тема 8. Методологічні вимоги до структури та змісту експертно-аналітичних матеріалів	16	4	2				10
Модульний контроль	2						
Разом	32	6	4				20
Усього за курс	120	16	16				80

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Експертна аналітика в міжнародних відносинах як професія.

Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності

Лекція 1.

Вступ. Експертна аналітика в міжнародних відносинах як різновид професійної діяльності (2 год.)

Тематичний план:

1. Предмет, об'єкт та завдання курсу
2. Аналіз наукової літератури та джерельної бази
3. Принципи та специфіка експертно-аналітичної роботи
4. Різновиди експертно-аналітичних матеріалів
5. Термінологічний апарат експерта-аналітика
6. Професійні вимоги до експерта-аналітика у галузі міжнародних відносин

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Теорії й концептуальні засади міжнародних відносин у контексті експертно-аналітичної роботи

Лекція 2

Сучасні теорії міжнародних відносин (2 год.)

Тематичний план:

1. Класифікація сучасних теорій міжнародних відносин
2. Ліберальний ідеалізм та політичний реалізм як течії в теорії міжнародних відносин
3. Традиціоналізм та модернізм

Лекція 3

Школи інтерпретацій міжнародних відносин (2 год.)

Тематичний план:

1. Школа неореалізму
2. Неомарксистська школа інтерпретації міжнародних відносин

3. Французька соціологічна школа як напрям суспільно-політичної думки з міжнародних відносин

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Стратегії держав у міжнародних відносинах

Лекція 4

Національний інтерес у міжнародних відносинах (2 год.)

Тематичний план:

1. Національний інтерес у міжнародних відносинах
2. Зовнішньополітичні стратегії провідних держав світу

Лекція 5

Державні концепції зовнішньої політики та безпеки (2 год.)

Тематичний план:

1. Концепції національної безпеки провідних акторів міжнародних відносин
2. Концепції зовнішньої політики та національної безпеки України
3. Проблема сумісності права нації на самовизначення та державного суверенітету й недоторканності існуючих кордонів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Методи, структура та зміст експертно-аналітичної роботи

Лекція 6

Методи експертних оцінок у міжнародних відносинах (2 год.)

Тематичний план:

1. Метод в експертно-аналітичній діяльності як інструмент пізнання та наукового обґрунтування
2. Методи колективної та індивідуальної роботи експертів
3. Методи «мозкової атаки», сценаріїв, аналогій та «круглого столу»

4. Системність у застосуванні методів експертного аналізу міжнародних відносин

Основні поняття теми:

1. Метод експертного аналізу
2. Метод «мозкової атаки»
3. Метод сценаріїв
4. Метод аналогій
5. Метод «круглого столу»

Лекція 7, 8

**Методологічні вимоги до структури
та змісту експертно-аналітичних матеріалів (4 год.)**

Тематичний план:

1. Технологія підготовки моніторингу у галузі міжнародних відносин
2. Методика написання аналітичної записки
3. Здійснення експертизи міжнародних документів
4. Організація роботи експертного «круглого столу»

Основні поняття теми:

1. Моніторинг
2. Аналітична записка
3. Міжнародний договір
4. Офіційна заява

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	1	1	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом за змістовим модулем			58		59		59		60
Максимальна кількість балів: 236									
Коефіцієнт: $100:236=0,423$									

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.		
Тема 1. Експертна аналітика в міжнародних відносинах як різновид професійної діяльності	10	5
Тема 2. Суб'єкти експертно-аналітичної діяльності у галузі міжнародних відносин	10	5
Разом	20	10
Змістовий модуль 2.		
Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин	10	5
Тема 4. Школи інтерпретацій міжнародних відносин	10	5
Разом	20	10
Змістовий модуль 3.		
Тема 5. Національний інтерес у міжнародних відносинах	10	5
Тема 6. Державні концепції зовнішньої політики та безпеки	10	5
Разом	20	10
Змістовий модуль 4.		
Тема 7. Методи експертних оцінок у міжнародних відносинах	10	5
Тема 8. Методологічні вимоги до структури та змісту експертно-аналітичних матеріалів	10	5
Разом	20	10
Усього за курс	80	40

Критерії оцінювання самостійної роботи		
№ з/п	Максимальна кількість балів	Опис критерію
1	5	Відмінно (високий рівень знань, умінь та навичок). Студент глибоко і міцно засвоїв матеріал, вичерпно, грамотно оформив роботу.
2	4	Добре (достатній рівень знань, умінь та навичок). Студент твердо знає матеріал, не допускає істотних неточностей під час відповіді на питання та помилок в оформленні роботи.
3	2–3	Задовільно (середній рівень знань, умінь та навичок). Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності під час відповіді на питання, наявні помилки в оформленні роботи.
4	1	Незадовільно (низький рівень знань, умінь та навичок). Студент не знає матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на поставлені питання та не дотримується вимог оформлення роботи.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, тестування в системі Е-навчання.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

Критерії оцінювання МКР

№ з/п	Максимальна кількість балів	Опис критерію
1	21–25	Відмінно (високий рівень знань, умінь та навичок). Студент глибоко і міцно засвоїв матеріал. Завдання виконано самостійно, грамотно, дотримано усіх вимог. Робота має творчий характер.
2	15–20	Добре (достатній рівень знань, умінь та навичок). Студент твердо знає матеріал, не допускає істотних неточностей під час відповіді на питання та помилок в оформленні роботи.
3	10–14	Задовільно (середній рівень знань, умінь та навичок). Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності під час відповіді на питання, наявні помилки в оформленні роботи.
4	1–9	Незадовільно (низький рівень знань, умінь та навичок). Студент не знає матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на поставлені питання та не дотримується вимог оформлення роботи.

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- Комп'ютерного контролю: тестові програми.
  - Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:
- систематичність відвідування занять (в тому числі і в дистанційному форматі);
  - своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
  - повний обсяг їх виконання;
  - якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
  - самостійність виконання;
  - творчий підхід у виконанні завдань;
  - ініціативність у навчальній діяльності;
  - виконання тестових завдань.

Форма контролю –залік, оцінка за який виставляється за результатами поточної роботи впродовж семестру. Е-навчання Університету.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Рівень знань
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модуль	I		II		III		IV	
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)		Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7-8 (2 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	С1. (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.3 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С.6 (11 б.)	С.7 (11 б.)	С.8 (11 б.)
Самостійна робота	СР.1 (5 б.)	СР.2 (5 б.)	СР. 3 (5 б.)	СР. 4 (5 б.)	СР. 5 (5 б.)	СР. 6 (5 б.)	СР. 7 (5 б.)	СР. 8 (5 б.)
Поточний контроль (вид, бали)	МКР (25 б.)		МКР (25 б.)		МКР (25 б.)		МКР (25 б.)	
Підсумковий контроль (види, бали)	Залік							

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко С.В. Україна в сучасному геополітичному середовищі / С. Андрущенко. – К., 2005
2. Бжезинський З. Велика шахівниця. К., 2005
3. Гондюл В.П. Вступ до спеціальності міжнародна інформація / В.П. Гондюл, М.М. Рижков, О.М. Андрєєва. – К., 2009
4. Гондюл В.П. Основи інформаційної безпеки держави / В.П. Гондюл, М.М. Рижков, О.М. Андрєєва, Н.Б. Белоусова, Н.О. Піпченко. – К., 2008
5. Десять порад для успішного аналізу політики // Режим доступу: www.akademia.org.ua?p964
6. Добржанська О.Л. Системні методи дослідження в міжнародних відносинах / О.Л. Добржанська. – К., 2009
7. Запорожець О.Ю. Кризові комунікації в міжнародних відносинах / О.Ю. Запорожець. – К., 2009
8. Зовнішня політика України: стратегічні оцінки, прогнози, пріоритети / За ред. Г.М. Перепелиці. – К., 2012
9. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Курс лекцій / А. Камінський. – Львів, 2005
10. Конституція (Основний Закон) України. – К., 1996
11. Копійка В.В. Євроінтеграція як стратегія розвитку України / В.В. Копійка. К., 2012
12. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України. Навчальний посібник / О.Кучик, О. Заяць. – К., 2012
13. Макаренко Є.А. Інформаційна безпека: контрманіпулятивні стратегії/ Є.А. Макаренко, М.М. Рижков, М.А. Ожеван. – К., 2009
14. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людського суспільства. – К., 2002
15. Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин / М. Мальський, М.Мацяк. – Львів, 2014
16. Матвєєв В.В. Прикладна інформатика / В.В. Матвєєв, Н.Б. Белоусова, С.І. Бойчук. – К., 2008

17. Надтока Г.М. Україна між Росією та ЄС: пошук пріоритетів стратегічного розвитку // Україна та Росія : як зміцнити фундамент стратегічного партнерства. – К., 2008. – С. 253-259
18. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. Історія Інституту / Режим доступу: www.niss.gov.ua
19. Основні напрями зовнішньої політики України. Постанова Верховної Ради України від 2.07. 1993 р.// Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/lans/show/3360-12
20. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. К., 2004
21. Петренко І.І. Типи, функції, інструментарій та принципи експертно-аналітичної діяльності / І. І. Петренко. – К., 2012
22. Рижков М.М. Інформаційне забезпечення прогнозно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах / М.М. Рижков, Н.Б. Белоусова, С.І. Бойчук. – К., 2008
23. Україна у міжнародних відносинах ХХ століття// Режим доступу: library.if.ua/book/10/1053/html
24. Центр Разумкова. Історія Центру / Режим доступу: www.ucerps.org.
25. Hogwood Brian, Gunn Lewis, Policy Analysis for the Real World, Oxford, 2nd ed., 1984.
26. Quade Edward, Analysis for Public Decision, 3rd ed., Enlewood Cliffs, 1989.
27. Parsons Wayne, Public Policy. An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis, Cambridge, Edward Elgar, 1995.
28. David L.Weimer, Aidan R.Vining, Prentice Hall, 2nd ed., 1992.